

Országos Kórházi Főigazgatóság

„Korlátozott terjesztésű!”

Érvényességi idő:

az írásbeli vizsga befejezésének
időpontjáig

A minősítő neve: Dr. Páva Hanna

A minősítő beosztása: igazgató

JAVÍTÁSI – ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

Központi írásbeli vizsgatevékenység

55 725 11 Klinikai fogászati higiénikus

2022. április 06.

A vizsgafeladat időtartama: 90 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 20%

OKFŐ

T Á J É K O Z T A T Ó

az értékelő tanár részére

- A vizsgázó csak a kiosztott feladatlapon, illetve a vizsgaszervező által biztosított, a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott pótlapon dolgozhat.
- Tévedés esetén csak az egyértelmű javítás - a helytelen válasz áthúzása, a vizsgázó aláírásával és a dátummal ellátva - fogadható el.
- Az írásbeli vizsgatevékenység értékelése a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Kérjük, hogy minden feladat esetén a maximálisan adható pontszám melletti négyzetbe írja be az elért pontszámot a javítást végző tanár!
- A csillaggal (*) jelölt kérdéseknél a javítási-értékelési útmutatótól eltérő, de tartalmában azonos/szakmailag megfelelő egyéb helyes megoldás is elfogadható a ponthatáron belül.
- A feladatlap szerkesztésénél Dr. Fábrián Pál – Dr. Magasi Péter Orvosi Helyesírási Szótár (Akadémia Kiadó, Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár Budapest, 1992.) útmutatásait vettük figyelembe.
- Maximálisan adható pontszám: 100 pont
- Ponthatárok:

80 - 100 (%)	- jeles
60 - 79 (%)	- jó
50 - 59 (%)	- közepes
40 - 49 (%)	- elégséges
39 - 0 (%)	- elégtelen

Maximálisan adható
pontszám:

1. 5 pont
Egészítse ki az alábbi táblázatot a hiányzó latin, vagy magyar kifejezésekkel!

Latin kifejezés	Magyar kifejezés
<i>os lacrimale</i>	könnycsont
xerostomia	<i>szájszárazság</i>
os ethmoidale	<i>rostacsont</i>
<i>gingiva hyperplasia</i>	ínyburjánzás
<i>processus palatinus</i>	szájpadnyúlvány

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

2. 6 pont
Csoportosítsa a professzionális szájhygiénés kezelés lépéseéhez a hozzájuk tartozó eszközöket és anyagokat! Írja a sorszámokat a megfelelő helyre!

1. fogkrémek
2. depurátorok (kézi, UH, szonikus)
3. öblögetők
4. fogkefék (kézi, elektromos, speciális-orthodontiai, fogsortisztító)
5. mulázsok
6. reszelők

Egyénre szabott szájhygiénés program, instruálás: ...1., 3., 4., 5....

Depurálás (supra-, subgingivalis): ...2., 6....

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható! Egyéb megoldások esetén pontszám nem adható!)

3.*

5 pont

Ismertesse a barázdazárás lényegét!

A barázdazárás biztonságos és fájdalommentes, adhezív technikán alapuló beavatkozás, amely folyamán az őrlőfogak barázdáit és gödröcskéit - a cariogen hatások távoltartására - megfelelően tapadó anyaggal/speciális tömőanyaggal lezárják. A felvitt anyag befolyik a barázdák mélyére, így elzárja a szuvasodást keltő lepedék bejutásának útját, a fogfelület könnyen tisztíthatóvá válik.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

4.*

5 pont

Sorolja fel, mely esetekben nem javasolt a barázdazárást elvégezni! Írjon öt példát!

- *rizikómentes páciens esetén*
- *rizikómentes fog esetén*
- *nem teljesen áttört fogon*
- *approximális szuvasodás egyidejű fennállása esetén*
- *dentincaries esetén*
- *tejmolarison, amely fogváltás előtt áll*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

5.

4 pont

Csoportosítsa a felsorolt szájhygiénés indexeket a megadottak szerint! Írja a sorszámokat a megfelelő helyre!

1. Oral Hygiene Index
2. Quigley–Hein-féle plakkindeks
3. Silness–Löe-féle plakkindeks
4. Cohen-féle plakkindeks

Plakkefestés nélküli index: *...1., 3....*Plakkefestés utáni index: *...2., 4....*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható! Egyéb megoldások esetén pontszám nem adható!)

6.

6 pont

Állítsa helyes sorrendbe a szájhigiénés oktatás lépéseit! Írja a sorszámokat a pontozott vonalakra!

- ...3... demonstrálás (először modellen, majd szájbán)
- ...5... ellenőrzés, korrekció
- ...4... gyakorlás
- ...1... instruálás
- ...6... pozitív megerősítés
- ...2... informálás

(Csak helyes sorrend esetén adható pont!)

7.

5 pont

Húzza alá a fogak fehéritésével kapcsolatos helyes megállapításokat!

- A fogfehérités történhet gyökérkezelt fogak külső, illetve élő fogak belső fehéritésével.
- A táplálkozási szokások, illetve az életmód nem befolyásolják a fogak színét.
- Fehérités szanált, rendbe hozott fogazaton lehetséges, mert a hatóanyag a repedéseken, szuvasodáson, nem jól záró tömés mellett penetrálva felszívódik, és legtöbb esetben károsodást okoz.
- A fogpótlások és a különböző fogművek a szájüregben minden esetben fehérethetők.
- Fogfehéritéskor javasolt a kiindulási állapotról és a végeredményről is fényképes dokumentációt készíteni.
- A rendelői fogfehérités minden esetben hosszabb időt vesz igénybe, mint az otthoni eljárás, illetve többszöri kezelést igényel.
- Professzionális fogtisztítást követően - az esetleges ínysérülések miatt - ajánlatos egy hetet várni a fehéritéssel.
- A fogak színét befolyásolják az egyes ásványi anyagok és a vitaminok hiánya vagy épp túlfogyasztása.
- A várandósság, illetve a szoptatás nem kontraindikációja a fogfehéritésnek.
- A fogszín megváltoztatásának módja lehet az egyszerű professzionális fogtisztítás, polírozás is.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható! Több válasz aláhúzása esetén pontszám nem adható!)

8.*

8 pont

Ismertesse a sztomato-onkológiai szűrés keretében végzett szájüregi vizsgálat menetét a kivethető pótlások illeszkedésének vizsgálatát követően (területek, anatómiai részletek)!

- *arc megtekintése*
- *fej, nyak megtekintése: nyirokcsomók, nyálmirigyek tapintása körkörös mozdulatokkal (tapinthatóság, fájdalmas-e, keménység, összekapaszkodik-e a környezetével); duzzanatok, foltok, sebek, hegek, anyajegyek, pigmentációk a bőrön*
- *ajkak megtekintése: ajakpír és nyálkahártya, labialis áthajlás*
- *bucca megtekintése: felső-, alsó áthajlás; két oldal összehasonlítása (szín, felszín, tapintat)*
- *nyelv megtekintése (kinyújtott/kihúzott nyelvvel): nyelvhat, oldalsó felszínnek (szín, szerkezet, papillák, szimmetria, mobilitás)*
- *nyelv alsó felszínének, nyelv alatti terület, szájfenék megtekintése (nyelvcsúcsot a szájpadláshoz érintve)*
- *kemény- és lágyszájpad megtekintése (fej hátrahajtva, nyelvet leszorítva); garatív, uvula, tonsilla, garat, garatívek (mondja: „Á”!)*
- *fogíny, foghiányos területek megtekintése*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

9.*

5 pont

Írja le a nyál pufferkapacitás mérték meghatározásának menetét és a javaslatát nagyon alacsony érték esetén!

A mérték megállapításának menete:

- *a savat (pl. tejsavat) és indikátort tartalmazó tesztcsíkot átítatjuk nyálszekréció meghatározásához gyűjtött nyállal*
- *5 perc elteltével a csomagolásban mellékelt színskála segítségével megállapítjuk a pufferkapacitás mértékét*

Javaslat nagyon alacsony érték esetén: nátrium-bikarbonát tartalmú fogpaszták használatának ajánlása, amelyek a pufferkapacitást megnövelik

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

10.**2 pont**

Párosítsa a szájüregben található alábbi praecancerosus elváltozásokat! Írja a sorszámok mellé a megfelelő betűjelet!

1. leukoplakia
2. erythroplakia

- A. élénkvörös, bársonyos, körülírt nyálkahártya elváltozás
B. a nyálkahártya le nem törölhető fehér foltja, fokozott elszarusodása

1.–...*B*..., 2.–...*A*...

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

11.***8 pont**

Sorolja fel a szájnyálkahártya mechanikai sérüléséhez vezető okokat a megadott csoportosítás szerint! Írjon két-két okot minden csoporthoz!

Táplálkozás során:

- *éles, száraz táplálék (csont, halszájka)*
- *gyors evésnél a nyelv, az ajak beharapása*
- *csípős ételek fogyasztása*

Rágási mechanizmus során:

- *bucca beharapása helyi érzéstelenítést követően*
- *letört fogak*
- *éles szélű fogak*
- *rossz szokás (ajkak harapdálása)*

Fogtisztításkor:

- *fogpiszkáló használata*
- *nem megfelelően kiválasztott fogkefe*
- *helytelen technikájú fogmosás*

Rögzített, vagy kivehető fogművek használata következtében:

- *pontatlan protézis*
- *fogínybe süllyedt híd*
- *mozgó hidak*
- *mozgó koronák*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

12.*

6 pont

Írjon le a várandósoknak szóló táplálkozási tanácsai közül hatot!

- *Az étrend legyen változatos, zsírszegény húst, húskészítményt, tejet, tejterméket, gabonaféléket, zöldség- és főzelékféléket, gyümölcsöket tartalmazzon.*
- *Ügyelni kell az optimális vitamin és ásványi anyag bevitelre.*
- *Mellőzni kell az alkohol- és a kávéfogyasztást, valamint a dohányzást.*
- *Fokozni kell a vasbevitt, pl.: sovány marha-, birka-, csirkehús, belsejégek, szardínia (tonhal), spenót, olajos magvak, dió, barack rendszeres fogyasztásával.*
- *Fokozni kell a C-vitamin bevitt a vas felszívódásának elősegítése érdekében.*
- *Tartózkodni kell a fekete tea fogyasztásától, mert nehezíti a vas felszívódását.*
- *Kerülni kell a lágy, tapadós ételek fogyasztását a fokozott lepedékfelrakódás miatt.*
- *Magas folsav tartalmú ételek fogyasztása ajánlott, különösen a várandósság első 12 hetében.*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

13.

4 pont

Húzza alá a caries megelőzésének lehetőségeit és módszereit!

- a nyálkahártya és parodontium gyulladásmentességének elérése
- fluoridok általános és helyi alkalmazása a fogzománc ellenállóképességének fokozására
- konzerváló fogászati, endodontiai beavatkozások elvégzése
- instruálás, motiválás
- a táplálkozás befolyásolása, szénhidrátfogyasztás csökkentése, cukorpótló anyagok alkalmazása
- menthetetlen fogak extractioja
- gondozás-szűrés
- szájhygiénés módszerek, dentális plakk eltávolítása

(Csak a 4 helyes válasz együttes aláhúzása esetén adható pont! Több válasz aláhúzása esetén pontszám nem adható!)

14.*

4 pont

Ismertessen a gyulladásmentes-, és a parodontitis okozta ínrecesszió jellemzői közül kettőt-kettőt!

Gyulladásmentes ínrecesszió:

- *az ínypapilla ép*
- *ép interdentalis csontseptum*
- *nincs foglazulás*

Parodontitis okozta ínrecesszió:

- *ínypapilla visszahúzódás*
- *interdentalis csontpusztulás*
- *fogközök megnyílása*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

15.

8 pont

Egészítse ki a lokális fluoridálásra vonatkozó táblázat hiányzó részeit!

	A fluoridálás lehetősége	Alkalmazott szerek Írjon egy-egy példát!*
Egyéni fluoridálás	Fluorid tartalmú fogkrémek	- Paradontax
	Fluorid tartalmú öblítők	- <i>Meridol</i> - <i>ACT</i>
	<i>Fluorid tartalmú zselék</i>	- <i>Elmex zselé</i> - <i>Fluor gél</i>
Professzionális fluoridálás	Fluorid tartalmú ecsetelők, lakkok	- <i>Elmex ecsetelő</i> - <i>Bifluorid</i> - <i>Duraphat</i>
	<i>Fluorid tartalmú zselék (sinnel alkalmazva)</i>	- <i>Fluor Protector</i> - <i>Elmex zselé</i>
	<i>Iontoforézis</i>	- <i>Dention zselé</i> - <i>NaF zselé</i>

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

16. 6 pont
Csoportosítsa az alábbi megállapításokat a megadottak szerint! Írja a betűjeleket a megfelelő helyre!

- A. A várandósság idején kialakított szokások és életmód mind a kismama, mind pedig a magzat egészségét nagyban befolyásolják.
- B. Az elsődleges fogfejlődés a terhesség nyolcadik és kilencedik hónapja között kezdődik, de a száypad és ajak kialakulása már a 24-26. magzati héten elkezdődik.
- C. A baba első fogorvosi látogatásának ideje a fogváltás időszakában javasolt.
- D. Primer-primer prevencióról a várandós kismamák esetében beszélhetünk, amikor nem csupán az anyáról, hanem még a baba születése előtt az órá vonatkozó megelőző intézkedésekről van szó.
- E. A várandós, vagy várandósságra készülő nőknek rendszeres fogászati ellenőrzésen kell részt venniük annak érdekében, hogy a fogorvos még idejében felfedezhesse az esetleges problémákat.
- F. Várandósság alatt a nők 5-7 százaléka tapasztal fogínygyulladást.

Igaz állítás: ...*A., D., E.*...

Hamis állítás: ...*B., C., F.*...

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható! Egyéb megoldások esetén pontszám nem adható!)

17.* 4 pont
Ismertessen a fogazat és a szájüreg életkorral járó változásai közül négyet!

- *abrasio - a fogak metsző éléről, rágófelszínéről fokozatosan lekopik a zománc*
- *fokozatosan szabaddá válik a dentinállomány, a kopott terület megkeményedik*
- *a fogbélűr és a gyökércsatornák fokozatosan szűkülnek*
- *az állcsontok sorvadnak, vékonyodnak*
- *csökken a nyáltermelés, a szájüreg szárazabb lesz*
- *tompul az ízézés és a hideg-meleg érzés*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

18. 5 pont

Csoportosítsa a szájüregben előforduló daganatos elváltozásokat a megadott szempontok alapján! Írja a sorszámokat a megfelelő helyre!

1. lichen reticularis
2. cheilitis actinica chronica
3. fibroma
4. non-Hodgkin-lymphoma
5. melanoma malignum

A szájüreg jóindulatú daganatos elváltozásai: ...3....

A szájüreg rosszindulatú elváltozásai: ...4., 5....

A szájüreg praecancerosus elváltozásai: ...1., 2....

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható! Egyéb megoldások esetén pontszám nem adható!)

19.* 4 pont

Nevezze meg a diabetes mellitus szájüregben kialakuló lehetséges tüneteit! Írjon négyet!

- *glossodynia*
- *ízérzészavar*
- *krónikus candidosis*
- *cheilitis angularis*
- *gingivitis*
- *parodontitis*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)